SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1378

av Johanna Holmdahl (KD)

Införande av skarpa stresstester av totalförsvarsförmågan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge berörda myndigheter i uppdrag att införa obligatoriska och återkommande fysiska stresstester för kommunhus, regionledningar och statliga beredskapsmyndigheter, där el och nätverksuppkoppling stängs av under minst 48 timmar under pågående drift, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ändrade riktlinjer för tillsynen av civilt försvar, där fokus flyttas från granskning av skriftliga beredskapsplaner till utvärdering av praktiskt genomförda övningar under friktion och påfrestning, och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram modeller för att tillsammans med privata aktörer inom logistik, livsmedelsförsörjning, energi och telekom regelbundet stresstesta manuella reservrutiner och fysisk drift vid totalt systembortfall och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur frivilliga utbildningar och föreningsverksamhet inom civil drönarflygning och modern teknik kan stimuleras bland unga för att stärka landets samlade tekniska motståndskraft och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Erfarenheterna från Ukraina visar med brutal tydlighet att byråkratiska planer inte räddar liv i en skarp krigssituation. Omfattande styrdokument och broschyrer kan i värsta fall skapa en falsk trygghet om rutinerna aldrig prövas under verklig belastning. När krisen slår till uppstår friktion och stress. Förmågan att agera avgörs då inte alltid av vad som står på papper, utan av vad personalen faktiskt har övat praktiskt. Sverige måste därför gå från en administrativ kontrollkultur till verifierad motståndskraft genom skarpa stresstester.

Ett tydligt råd från ukrainska krigsveteraner är att utsätta samhällsviktiga funktioner för realistiska avbrott genom att stänga av el och nätverksuppkoppling i ett kommunhus eller en ledningscentral under minst två till tre dygn. Att låta personalen stanna kvar och lösa sina kärnuppgifter manuellt blottlägger sårbarheter som behöver åtgärdas och skapar därmed handlingskraft inför en riktig kris.

På motsvarande sätt behöver tillsynen av civilt försvar reformeras så att den mäter praktisk funktion under störda förhållanden snarare än enbart i pappersformat såsom kommunala och regionala planer.

Därtill visar kriget hur modern teknik i grunden förändrat spelplanen, vilket gör det angeläget att även stimulera teknisk motståndskraft och uppvärdera praktisk kompetens, exempelvis inom drönarteknik, bland unga och i civilsamhället.

Med hänvisning till detta bör regeringen snarast införa ett ramverk för praktiska och återkommande stresstester över hela totalförsvaret.

Johanna Holmdahl (KD)